

FFI RAPPORT

FFI - VURDERING AV OMFANG OG VIRKSOMHET - FASE 3 FINANSIERING

SKJERVOLD Jon,
LÜBECK Beate

FFI/RAPPORT-2003/01802

FFIN/910011/201.2

Godkjent
Kjeller 8. mai 2003

Henry Kjell Johansen

**FFI - VURDERING AV OMFANG OG
VIRKSOMHET - FASE 3
FINANSIERING**

SKJERVOLD Jon,
LÜBECK Beate

FFI/RAPPORT-2003/01802

FORSVARETS FORSKNING SINSTITUTT
Norwegian Defence Research Establishment
Postboks 25, 2027 Kjeller, Norge

FORSVARETS FORSKNINGSINSTITUTT (FFI)
Norwegian Defence Research Establishment

UNCLASSIFIED

P O BOX 25
 NO-2027 KJELLER, NORWAY
REPORT DOCUMENTATION PAGE

SECURITY CLASSIFICATION OF THIS PAGE
 (when data entered)

1) PUBL/REPORT NUMBER FFI/RAPPORT-2003/01802 1a) PROJECT REFERENCE FFIN/910011/201.2	2) SECURITY CLASSIFICATION UNCLASSIFIED 2a) DECLASSIFICATION/DOWNGRADING SCHEDULE -	3) NUMBER OF PAGES 17		
4) TITLE FFI - VURDERING AV OMFANG OG VIRKSOMHET - FASE 3 FINANSIERING FFI – EVALUATION OF EXTENT AND ACTIVITY – PHASE 3 FINANCING				
5) NAMES OF AUTHOR(S) IN FULL (surname first) SKJERVOLD Jon, LÜBECK Beate LÜBECK Beate				
6) DISTRIBUTION STATEMENT Approved for public release. Distribution unlimited. (Offentlig tilgjengelig)				
7) INDEXING TERMS IN ENGLISH: <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> a) <u>Military</u> b) <u>Research</u> c) <u>Funding</u> d) _____ e) _____ </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> IN NORWEGIAN: a) <u>Militær</u> b) <u>Forskning</u> c) <u>Finansiering</u> d) _____ e) _____ </td> </tr> </table>			a) <u>Military</u> b) <u>Research</u> c) <u>Funding</u> d) _____ e) _____	IN NORWEGIAN: a) <u>Militær</u> b) <u>Forskning</u> c) <u>Finansiering</u> d) _____ e) _____
a) <u>Military</u> b) <u>Research</u> c) <u>Funding</u> d) _____ e) _____	IN NORWEGIAN: a) <u>Militær</u> b) <u>Forskning</u> c) <u>Finansiering</u> d) _____ e) _____			
THESAURUS REFERENCE: 8) ABSTRACT Military research and development has a crucial importance in order to enhance defence capabilities and multinational interoperability. The report describes the financial platform for military defence research at Forsvarets forskningsinstitutt (FFI).				
9) DATE 8. May 2003	AUTHORIZED BY This page only Henry Kjell Johansen	POSITION		

ISBN 82-464-0712-0

UNCLASSIFIED

SECURITY CLASSIFICATION OF THIS PAGE
 (when data entered)

INNHOLD

	Side	
1	MANDAT	7
2	UTVIKLINGEN AV BASISBEVILGNING OG OPPDRAGSINNTEKTER	8
3	BASISBEVILGNINGENS FORMÅL	9
3.1	Dagens formål med basisbevilgningen	9
3.2	Fremtidig formål med basisbevilgningen	9
3.3	Fremtidig styring av basisbevilgningen	10
4	STØRRELSE PÅ BASISBEVILGNINGEN	10
4.1	Dagens nivå på basisbevilgningen	10
4.2	Fremtidig nivå på basisbevilgningen	11
4.3	Konsekvenser av basisbevilgning under 1/3 av omsetningen	11
5	MODELL FOR OPPDRAGSFINANSIERING	12
5.1	Horisontal samhandel med Forsvaret	12
5.2	Behovsrettede strategiske oppdrag	12
5.2.1	Oppdrag knyttet til godkjente materiellprogrammer, operative funksjoner og driftsfunksjoner	12
5.3	Forvaltningsoppdrag og andre typer oppdrag fra FD	13
5.4	Sivile oppdragsgivere	13
5.5	Instituttets finansielle grunnlag	13
6	BASISBEVILGNINGENS KONSEKVENSER FOR KOMPETANSEUTVIKLING	13
6.1	FFIs kompetansegrunnlag	13
6.2	Basisbevilgningens innvirkning for instituttets kompetanseoppbygging	14
7	SAMMENDRAG	14
	FORDELINGSLISTE	17

FFI - VURDERING AV OMFANG OG VIRKSOMHET - FASE 3 FINANSIERING

1 MANDAT

Funksjonsområde III (F-III) omfatter oppfølgende vurderinger fra arbeidspakke D i fase 2. Rapporten redegjør for de utredninger som er listet i Styringsgruppens vedtak av 17. desember 2002. Styringsgruppen ga sin tilslutning til fremlagt arbeidsbeskrivelse for F-III 11. februar 2003. Mandatet for F-III er:

- *Vurdering av innretning og størrelse på basisbevilgningen*
Basisbevilgningens innretning i dag og fremtidig innretning og styring av basisbevilgningen. Fremtidig størrelse på basisbevilgningen, både i absolutt størrelse og i % av omsetningen. Hva er kritisk nivå for at instituttet skal kunne oppfylle sin rolle?
- *Modell for oppdragsfinansiering*
Skissere modell for systematisering og finansiering av oppdrag i horisontal samhandel etter ny organisering FO/FD, herunder også forvaltningsoppdrag
- *Vurdering av konsekvenser for kompetanseutvikling*
En stor del av utvikling og opprettholdelse av kompetanse knyttet til instituttets ”breddenkning” dekkes over basisbevilgningen. Vurdering av betydningene av endret nivå på basisbevilgningen for balansen mellom instituttets faglig teknologiske plattform og den samtidige oppbygningen av spesielle kunnskapsfelt

Arbeidsgruppen for F-III har vært:

Rådgiver Beate Lübeck, FD (leder)
Seniorrådgiver Asle Soldal, FD
Avdelingsdirektør Jon Skjervold, FFI
Kommandørkaptein Rolf Magne Stein, FO

2 UTVIKLINGEN AV BASISBEVILGNING OG OPPDRAGSINNTEKTER

Tabell 2.1 viser den nominelle og prosentvise utviklingen av instituttets inntektsprofil i løpende kroner for perioden 1991-2002.

Kilde	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
FD Basis	169 000	165 000	157 000	149 000	159 011	147 800	148 700	155 341	155 270	154 876	156 357	160 902
FD forv./ekstra	31 000	35 000	34 000	32 000	0	12 200	11 782	12 005	14 273	14 551	13 260	14 260
Inv/EBA-tilsk	0	2 000	0	7 000	0	0	0	0	13 253	9 500	0	0
FMO	73 000	72 000	76 000	93 000	126 266	144 934	161 369	125 724	139 873	164 436	194 188	260 322
Norsk industri	10 000	14 000	16 000	16 000	22 108	19 207	18 376	24 348	34 532	31 542	32 276	15 710
Andre statlige	0	0	0	0	6 148	16 260	4 961	14 639	9 552	6 893	6 536	12 167
Int. samarbeid	2 000	2 000	3 000	1 000	3 516	2 278	7 771	5 372	6 073	7 408	9 211	8 277
Post.fullmakt	33 000	30 000	22 000	12 000	-23 491	0	0	0	0	0	0	0
TOTALT	318 000	320 000	308 000	310 000	293 558	342 679	352 959	337 429	372 826	389 206	411 828	471 638
%-fordeling	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
FD Basis	53 %	52 %	51 %	48 %	54 %	43 %	42 %	46 %	42 %	40 %	38 %	34 %
FD forv./ekstra	10 %	11 %	11 %	10 %	0 %	4 %	3 %	4 %	4 %	4 %	3 %	3 %
Tilskudd FD	63 %	63 %	62 %	58 %	54 %	47 %	45 %	50 %	45 %	44 %	41 %	37 %
Inv/EBA-tilsk	0 %	1 %	0 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	2 %	0 %	0 %
FMO	23 %	23 %	25 %	30 %	43 %	42 %	46 %	37 %	38 %	42 %	47 %	55 %
Norsk industri	3 %	4 %	5 %	5 %	8 %	6 %	5 %	7 %	9 %	8 %	8 %	3 %
Andre statlige	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	5 %	1 %	4 %	3 %	2 %	2 %	3 %
Int. samarbeid	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Post.fullmakt	10 %	9 %	7 %	4 %	-8 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
TOTALT	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 2.1 Nominell og prosentvis utvikling av FFIs inntektsprofil i løpende kroner

Fra 1991 har det vært en jevn nedgang i basisbevilgningens andel av instituttets omsetning. I 2002 var andelen 34%. I samme periode har andelen innen horisontal samhandel med FMO, inkludert forvaltningsoppdrag og oppdrag i horisontal samhandel med FD, vært jevnt stigende fra 23% i 1991 til 55% i 2002. Hoveddelen av denne økningen skjedde i 1995 ifm organiseringen av FFI til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. De siste 2-3 årene har det igjen vært en sterk stigning i oppdragsmidlenes andel av instituttets omsetning. Dette skyldes at FO/FST har sentralisert og styrket koordineringen av Forsvarets FoU-virksomhet. Samtidig har instituttet, i takt med endrede rammebetingelser, evnet å møte de krav til kvalitet og kompetanse som stilles fra Forsvaret.

3 BASISBEVILGNINGENS FORMÅL

3.1 Dagens formål med basisbevilgningen

Norges forskningsråd (NFR) gir følgende definisjon av basisbevilgninger ¹:

Basisbevilgninger er bevilgninger som bare retter seg mot instituttsektoren, og som skal sikre at instituttene forskning holder høy faglig kvalitet gjennom langsiktig kompetanseoppbygging innen særskilte områder. Basisbevilgningen består av grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer.

Også etter fristillingen av FFI i 1995 (FRIFOR) ble tildeling av instituttets basisbevilgning lagt til departementet.

Definisjonen av bevilgningens formål fikk følgende ordlyd ²:

- *Forskning med det formål å fremskaffe ny erkjennelse og ny teknologi på områder av potensiell betydning for sikkerhet og forsvar, herunder å skape grunnlag for utøvelse av rådgiverrollen for Forsvarets politiske og militære ledelse.*
- *Analyser, utredninger og praktiske laboratorieutvikling i tidlige stadier hvor finansiering gjennom oppdragsprosjekter ikke er rimelige.*

Disse retningslinjene ble lagt til grunn ved fristillingen ³ og har senere vært førende for definisjonen av FFIs strategiske forskningsprogrammer. Ut fra denne definisjonen kan det pekes på følgende tre hovedformål med FFIs basisbevilgning:

- Fremskaffe ny militærrelatert kunnskap og teknologi
- Gi grunnlag for rådgiverrollen
- Bidra tidlig i materiellutviklings- og anskaffelsesfasene

Denne tilnærmingen og strategiske bruk av basisbevilgningen skiller seg fra den generelle definisjonen under NFR ved at den i større grad knyttes til FFIs overordnede rolle og samvirke med Forsvaret som oppdragsgiver. Dette gjenspeiles også i den måten de strategiske forskningsprogrammene ved FFI er definert og innarbeidet i et helhetlig program for instituttet (FFIs langtidsprogram). Dette var også noe av bakgrunnen for at basisbevilgningens innretning, herunder prioritering av de strategiske forskningsprogrammene, ble fastsatt å være knyttet opp til styringsdialogen mellom FD og instituttets styre, med råd fra FFR.

3.2 Fremtidig formål med basisbevilgningen

I fase 2 av utredningen av FFI ble det pekt på at basisbevilgningen har vært, og delvis er, spredt på hele instituttets virksomhetsfelt. Av dagens prosjekter har 64% delt finansiering (basis- og oppdragsmidler), mens 12% er rent basisfinansiert. Fordelen ved å se de strategiske forskningsprogrammene i tilknytning til oppdragene fra FMO er å sikre direkte relevans og fornuftig anvendelse av bevilgningen. Instituttets finansieringsgrunnlag har imidlertid over tid

¹ Statlig finansiering av forskningsinstitutter – forslag til retningslinjer (KUF september 1994)

² St.meld. nr. 55 (1992-93) Styrings- og organisasjonsformer for forvaltninger og fellesinstitusjoner i Forsvaret

³ Sluttrapporten for FRIFOR/FFI, 15 juni 1994

blitt endret med redusert basisbevilgning og økte oppdragsinntekter. På denne bakgrunn bør det bli en klarere deling mellom prosjekter knyttet opp mot strategiske forskningsprogrammer og oppdrag for Forsvaret. Dette betyr et tydeligere fokus på bevilgningens primære formål. Den første delen av bevilgningens formål er sentral. Dette tilsvarer i realiteten strategiske forskningsprogrammer, og underbygger instituttets forskningsfaglige profil samt rollen som strategisk rådgiver. Arbeider knyttet til tidlige faser av materiellprogrammer og anskaffelsesprosjekter bør normalt inngå i samhandlingen med Forsvaret. Når oppdragene også kan knyttes til utøvelse av den strategiske eierstyringsdimensjonen, vil det imidlertid også være situasjoner hvor det er hensiktsmessig også å bruke basismidler. Formålet med basisbevilgningen bør også innbefatte opprettholdelse og videreutvikling av instituttets basiskompetanse og mer permanente kunnskapstårn innen viktige områder (jfr utredningens F-II).

Basisbevilgningen skal representere den strategiske eierstyringsdimensjonen og utgjøre en viktig forutsetning for instituttets selvstendige rådgivning til den øverste ledelsen av Forsvaret. Dette fører til følgende presisering av basisbevilgningens formål (jfr FFIs målbilde):

- *Forskning med det formål å fremskaffe ny kunnskap, ny teknologi og nye konsepter herunder å skape grunnlag for utøvelse av rådgiverrollen for den øverste ledelsen av Forsvaret og som grunnlag for mulige fremtidige oppdrag.*
- *Forskning med det formål å opprettholde og videreutvikle instituttets basiskompetanse og de mer permanente kunnskapstårn.*

3.3 Fremtidig styring av basisbevilgningen

I styringsdialogen mellom departementet og FFIs styre i tilknytning til de årlige budsjettprosesser gis føringer om innretting av basisbevilgningen. Basisbevilgningens innretting må være nært knyttet opp til Forsvarets fremtidige behov. Det er derfor viktig at styring av basisbevilgningen fortsatt skjer via et eget bredt sammensatt rådgivende organ. Forsvarets forskningspolitiske råd (FFR) har i dag denne funksjonen og det anbefales at dette videreføres, tilpasset Forsvarets nye organisasjon. FFRs mandat sier at rådet skal gi råd til FD om størrelsen på basisbevilgningen til FFI. FFR bør fortsatt ha denne oppgaven, men FFRs råd til FD vil også i større grad måtte omfatte helhetlige vurderinger knyttet til all strategisk forskning i Forsvaret og verifikasjon av hvordan basisbevilgningen brukes. På dette grunnlag bør FFRs totalansvar for strategisk innretning av FoU i Forsvaret styrkes.

Rådet bør i sterkere grad ta stilling til FoU-relaterte problemstillinger i hele Forsvaret, og se på sammenhenger og hensiktsmessigheten av organisering av FoU i Forsvaret. FFR bør følgelig gi helhetlige råd knyttet til organisering, innretning og finansielt grunnlag for all strategisk FoU i Forsvaret i sterkere grad enn det som er tilfellet i dag. For å sikre helhetlig koordinering mot overordnede prioriteringer anses det som viktig at departementet er representert i FFR. Sekretariatsfunksjonen i FFR bør ivaretas av FD.

4 STØRRELSE PÅ BASISBEVILGNINGEN

4.1 Dagens nivå på basisbevilgningen

Ved Stortingets behandling av Innst. S. nr 232 (2001–2002), jf. St. prp. nr. 55 (2001–2002), ble det lagt til grunn en reduksjon i basisbevilgningen til FFI i perioden 2003 – 2005 på minimum

30 mill kr. Som et ledd i å oppnå denne målsettingen ble basisbevilgningen for 2003 redusert med 10 mill kr (6%) i St. prp. nr. 1 (2002 – 2003) til 152,5 mill kr. Fra styrets side legges det opp til at de resterende 20 mill kr i reduksjon skal fordeles likt i 2004 og 2005. På denne bakgrunn vurderes eventuelle endringer i FFIs basisbevilgning å være aktuelt f o m 2006.

4.2 Fremtidig nivå på basisbevilgningen

Konsekvensene av redusert basisbevilgning ble vurdert i fase 2, og de konklusjoner som ble trukket i denne fasen står fast. I fase 3 gis en anbefaling om hvilket nivå basisbevilgningen må ligge på for at instituttet skal kunne dekke de oppgaver som er beskrevet i formålet, jfr avsnitt 3.2.

Antagelsene om at omstillingen av Forsvaret reduserer behovet for FoU, med tilhørende reduksjon i den oppdragsfinansierte virksomheten, viser seg ikke å være tilfelle. Kravene til norsk internasjonal deltagelse og oppfyllelse av NATOs Force Goals kan medføre sterkere fokus mot teknologiske tilpasninger for å øke interoperabilitet med allierte og evne til transformasjon. Enhver reduksjon av basisbevilgningen vil medføre svekket evne til å møte disse utfordringene samt evnen til å kunne delta aktivt i internasjonal sammenheng.

Det vil være en nedre grense for når instituttets evne til å fornye militærrelatert kunnskap og teknologi blir kritisk, og når instituttet ikke har tilstrekkelige midler til å ta fatt i langsiktige problemstillinger og støtte Forsvarets politiske og militære ledelse i forbindelse med langsiktig planlegging og utvikling. For å sikre at instituttet oppfyller sitt formål og rolle, og dekker oppgavene som er beskrevet i basisbevilgningens formål, bør basisbevilgningens størrelse være forutsigbar. Basisbevilgningens andel bør ikke falle under 1/3 av instituttets totale omsetning. Imidlertid kan basisbevilgningen unntaksvis, f.eks ved uventet stor oppdragsmengde i et år, falle under dette nivået. Utviklingen i forholdet mellom basisbevilgning og oppdragsinntekter må derfor vurderes nøye. Ved de årlige budsjettdialoger vil det være viktig å skissere om det eventuelt kan bli vesentlige endringer på sikt.

Vurdering av forannevnte nivå er basert på de senere års utvikling av instituttets finansieringsgrunnlag, sluttrapporten for fase 2, og rapportene F-I og F-II i fase 3. Et nivå tilsvarende 1/3 av omsetningen ville medført en basisbevilgning på ca 175 mill kroner i 2003. Ved stabil eller økende omsetning vil dette være et minimumsnivå dersom målbildet skal oppfylles.

4.3 Konsekvenser av basisbevilgning under 1/3 av omsetningen

Basisbevilgningens andel av total omsetning ved FFI var i 2002 på 34%, dvs ca 1/3. De siste ti årene har basisbevilgningens andel av instituttets omsetning blitt gradvis redusert, og instituttets innretning og virksomhet har blitt dreid i retning av i større grad å behandle kortsiktige problemstillinger. Dagens nivå vurderes å være en nedre grense dersom instituttet skal kunne fylle sin rolle og opprettholde hensynet til langsiktighet og uavhengighet.

En videre reduksjon av basisbevilgningen vil gi redusert evne til å ta opp langsiktige utviklingstrekk og bygge opp nødvendig militærrelatert kunnskap og teknologisk kompetanse. Instituttets evne til å bidra i internasjonal sammenheng vil også bli berørt. Reduksjon av basisbevilgningen ned mot 25% vil i første omgang måtte føre til reduksjon i grunnforskningen, noe som vil røre ved en fundamental forutsetning som NFR setter til et statlig forskningsinstitutt.

Dette nivået vil også redusere omfanget av de strategiske programmene og delvis fjerne evnen til å besitte kritisk nasjonal kompetanse. FFIs evne til å opptre som et politisk strategisk virkemiddel vil også bli vesentlig svekket.

Ytterligere reduksjoner av basisbevilgningen ned mot 15-20% vil utelukke instituttets evne til å beholde grunnforskningsdelen og gi vesentlig svekket evne til opprettholdelse av kritisk nasjonal kompetanse. FFIs rådgivningsrolle mot helheten i Forsvaret vil måtte reduseres betraktelig og bare opprettholdes innenfor noen utvalgte områder. Instituttets evne til å utføre oppdrag, både for departementet og Forsvaret, vil bli vesentlig redusert. Internasjonal utvikling gjennom samarbeid med ledende forskningssentre i andre land vil måtte vurderes redusert. Det er også trolig at FFI vil bli en mindre attraktiv samarbeidspartner internasjonalt dersom ressurstilgangen, og følgelig evnen til å opprettholde relevant kompetanse, reduseres.

5 MODELL FOR OPPDRAGSFINANSIERING

5.1 Horisontal samhandel med Forsvaret

Som beskrevet i kapittel 2, har den oppdragsfinansierte delen (horisontal samhandling) av FFIs virksomhet økt, samtidig som basisbevilgningen har blitt redusert. I 2002 utgjorde den totale oppdragsmengden fra FMO (inkl FD) mer enn halvparten av FFIs omsetning. Oppdragene for FMO kommer primært fra Forsvarets overkommando/ Fellesstaben (FO/FST), mens mindre andeler kommer fra FLO og FO/E. Tidligere hadde hver grenstab egne budsjetter for forskning og utvikling (FoU), forsyningskommandoene egne midler til prøver og forsøk, mens enkelte fagstaber også forvaltet FoU-midler. I 1999 foretok FO/FST en samling av all fellesoperativ FoU i Forsvaret. Dette ses på som en vesentlig forbedring av samhandlingen og effekten har vært en klart mer brukertilpasset forankring av FoU-prosjekter. Ikke bare gjelder dette ved FFI, men for all FoU i Forsvaret. Den godt etablerte samhandlingen mellom instituttet og FO/FST bør videreføres ved etableringen av IFD.

5.2 Behovsrettede strategiske oppdrag

Omfanget av de behovsrettede strategiske oppdragene som skal sikre sammenheng mellom de overordnede prioriteringene for Forsvaret og instituttets forskning bør også ha en rimelig stabilitet over tid. Årlige variasjoner i oppdragsmengden vil nødvendigvis måtte forekomme, men det bør likevel legges en finansiell ramme for å sikre langsiktighet og en viss forutsigbarhet også knyttet til oppdragsinntektene. Denne bør ligge på om lag 1/3 av instituttets omsetning. I 2003 forventes strategiske oppdrag å utgjøre 165 mill kroner.

5.2.1 Oppdrag knyttet til godkjente materiellprogrammer, operative funksjoner og driftsfunksjoner

Det er fortsatt viktige materiell- og driftsrelaterte behov i Forsvaret som ikke blir tilfredsstillende dekket i dag. Forsvarsgrenene har godkjent prosjekter hvor det kan finnes hjemmel til å gjennomføre oppdrag knyttet til materiell- eller driftsrelaterte behov. Det er også behov for at FFI gir bidrag til FOHK og til operativ virksomhet. Disse oppdragene blir dekket gjennom horisontal samhandling.

Samhandlingen med FLO og FO/E er knyttet til godkjente materiellprosjekter eller egne definerte programmer. Disse er basert på kortsiktige behov og derfor ikke i samme grad underlagt de føringer som gjelder for samhandlingen med FO/FST eller basisbevilgningen. Erfaringsmessig ligger det finansielle grunnlaget knyttet til disse oppdragsgiverne på rundt 60 mill 2003-kroner. Nivået reguleres gjennom horisontal samhandling.

5.3 Forvaltningsoppdrag og andre typer oppdrag fra FD

Forvaltningsoppdragene defineres ikke som FFIs primærvirksomhet og inngår ikke i basisbevilgningen eller som en del av styringsdialogen med FFIs styre. FFI har definerte forvaltningsansvar knyttet til sitt formål og som ansvarlig for norsk deltagelse i ulike internasjonale samarbeid. I tillegg har utfører FFI oppdrag knyttet til næringspolitiske spørsmål og kostnadsberegninger. Samlet utgjør dette i dag rundt 30 mill 2003-kr, i hovedsak dekket av FD. Oppdrag ut over rene forvaltningsoppdrag foregår som en del av samhandlingen og tilpasses departementets behov.

5.4 Sivile oppdragsgivere

FFI har oppdrag mot andre statlige organer, norsk industri og internasjonale parter som tilsvarer ca 10% av instituttets samlede omsetning, dvs rundt 50 mill 2003-kroner. Det vurderes å være utfordringer knyttet til å beholde denne andelen, særlig i lys av at forholdene rundt norsk militær industri synes usikker. I 2002 gikk oppdrag for norsk industri betydelig ned – fra 8% i 2001 til 3% i 2002. En 20% andel er mulig innenfor MVA-loven, men instituttet bør søke å opprettholde en andel rundt 10%.

5.5 Instituttets finansielle grunnlag

Vurderingene i kapitlene 4 og 5 gir grunnlag for en tilnærmet tredeling av instituttets finansielle grunnlag, i en relativt stabil basisbevilgning, en relativt stabil finansiering av behovsrettede strategiske oppdrag, og mer kortsiktige oppdrag knyttet til materiellprogrammer, operative funksjoner og driftsfunksjoner. Denne tredelingen anses som gunstig i lys av instituttets antatte rolle og faglige innretning. (jfr rapport fra F-II).

6 BASISBEVILGNINGENS KONSEKVENSER FOR KOMPETANSEUTVIKLING

6.1 FFIs kompetansegrunnlag

Som forskningsinstitutt forvalter FFI løpende sin militærtekniske og –faglige kompetanse. I hovedsak gjøres dette som integrert del av prosjektene, ved at det vinnes ny kunnskap og viten knyttet til viktige militære spørsmål. Dette gjelder også kunnskap knyttet til Forsvarets oppbygging og enkeltsystemer. Det kan sies at instituttets kompetansegrunnlag speiler de prosjekter som til enhver tid er i gang. Under denne militært relaterte kunnskapen ligger teknologisk definert kompetanse av mer generell karakter. Dette vil være akademisk fagkunnskap, system- og analysekunnskap samt generell organisasjonskunnskap. Evne til å ha hensiktsmessig balanse mellom disse to innretningene forutsetter strategisk tilrettelegging av kompetanseutvikling.

FFIs evne til dreining av innretning ligger hovedsakelig i den militære dimensjonen, dvs nært knyttet til militære systemer, delelementer og taktisk/operative betraktninger. Denne dimensjonen vurderes i sammenheng med Forsvarets planer for virksomhet og behov for nødvendig kompetanse. I denne sammenheng har den forskningsfaglige styringen av FFI en sentral rolle. Instituttets relevans ble vurdert i fase 2 av utredningen, og det ble ikke avdekket områder som strider mot Forsvarets kort- og langsiktige behov. I hovedsak er all virksomhet ved instituttet styrt og koordinert via Forskningsjefenes Råd Utvidet (FRU), noe som betyr at FFI ikke driver forskning som strider mot kravet til brukerrelatert forankring. Det er derfor viktig at alle styrende organer rettes inn mot dette formålet samt koordineres og bindes sammen på en hensiktsmessig måte.

6.2 Basisbevilgningens innvirkning for instituttets kompetanseoppbygging

FFI inngår i et nettverk av komplementære kompetansemiljøer i Forsvaret. Muligheten for dreining av FFIs innretning forsterkes ved at FFI har et relativt helhetlig militærfaglig virkefelt. Den bredden som kjennetegner instituttet forenkler disse prosessene, og anses å være en viktig forutsetning for å ha et fremtidig behovsrettet forskningsinstitutt.

FFI må besitte en bred teknologisk basiskompetanse som skal utgjøre grunnlaget for instituttets virksomhet. Instituttet må ha evne til å kunne ta opp nye problemstillinger og gi uttalelse på kort varsel, men særlig konsentrasjon rundt definerte satsningsområder (kunnskapstårn) skal vektlegges. Dette forutsetter at instituttets basisbevilgning er på et nivå slik at både langsiktighet og fleksibilitet i evnen til å påta seg oppdrag sikres. Som en forutsetning for å kunne gjennomføre spesifikke forskningsoppdrag og analyser må grunnleggende forskerkompetanse etableres og vedlikeholdes. En viss akademisk forskning er også nødvendig for å kunne være en moderne forskningsinstitusjon på høyt nivå. Etablering og vedlikehold av forskerkompetanse er en investering for fremtiden, og det er vesentlig for instituttet å opprettholde kompetanse også innenfor områder som ikke gir umiddelbare resultater for Forsvaret.

7 SAMMENDRAG

Revidert formål for basisbevilgningens innretning

Basisbevilgningen representerer eierstyringsdimensjonen, og den utgjør en viktig forutsetning for instituttets selvstendige rådgivning til den øverste ledelsen av Forsvaret. Instituttets finansieringsgrunnlag har over tid blitt endret ved at basisbevilgning er redusert mens oppdragsinntektene har økt. 2/3 av dagens FFI-prosjekter har både en oppdragsfinansiert og en strategisk innrettet del. For å få et tydeligere fokus på basisbevilgningens primære formål, bør det foretas en klarere deling mellom prosjekter knyttet opp mot instituttets strategiske forskningsprogrammer finansiert over basisbevilgningen og oppdrag for Forsvaret. Dette fører til følgende presisering av basisbevilgningens formål (ref målbildet):

Forskning med det formål å fremskaffe ny erkjennelse, ny teknologi og nye konsepter herunder å skape grunnlag for utøvelse av rådgiverrollen for den øverste ledelsen av Forsvaret og som grunnlag for mulige fremtidige oppdrag.

Forskning med det formål å opprettholde og videreutvikle instituttets basiskompetanse og de mer permanente kunnskapstårn.

Styring av basisbevilgningen

I styringsdialogen mellom departementet og FFIs styre i tilknytning til de årlige budsjettprosesser, gis føringer for innretting av basisbevilgningen. Styringen av basisbevilgningen bør skje via et eget bredt sammensatt rådgivende organ på høyt ledernivå. Det anbefales at Forsvarets forskningspolitiske råd (FFR), tilpasset Forsvarets nye organisasjon, innehar denne funksjonen. I tillegg til verifikasjon av bruk av basisbevilgningen, bør FFRs råd til FD også omfatte helhetlige vurderinger og anbefalinger knyttet til all strategisk FoU i Forsvaret. For å sikre helhetlig koordinering mot overordnede prioriteringer bør FD være representert på høyt nivå i FFR. Sekretariatsfunksjonen for FFR bør utøves av FD.

Størrelse på basisbevilgningen

Stortinget har gitt føringer om reduksjon av FFIs basisbevilgning i perioden frem til og med 2005. Eventuelle endringer i FFIs basisbevilgning vurderes å kunne være aktuelt f o m 2006. For å sikre opprettholde hensynet til langsiktighet og uavhengighet, anbefales at det gis en planmessig sikkerhet for basisbevilgningens fremtidige nivå. Basisbevilgningens andel bør ikke falle under 1/3 av instituttets totale omsetning. Imidlertid kan basisbevilgningen unntaksvis, f.eks ved uventet stor oppdragsmengde i et år, falle under dette nivået. Utviklingen i forholdet mellom basisbevilgning og oppdragsinntekter må derfor vurderes nøye. Ved de årlige budsjett-dialoger vil det være viktig å skissere om det eventuelt kan bli vesentlige endringer på sikt.

Vurdering av forannevnte nivå er basert på de senere års utvikling av instituttets finansieringsgrunnlag, sluttrapporten for fase 2, og rapportene F-I og F-II i fase 3. Et nivå tilsvarende 1/3 av omsetningen ville medført en basisbevilgning på ca 175 mill kroner i 2003. Ved stabil eller økende omsetning vil dette være et minimumsnivå dersom målbildet skal oppfylles.

Konsekvenser av en basisbevilgning under 1/3 av omsetningen

Konsekvensene av en basisbevilgning under 1/3 av instituttets omsetning er i store trekk at FFIs utvikling vil føres i retning av i større grad å behandle kortsiktige problemstillinger, og gi instituttet redusert evne til å prioritere å ta opp utviklingstrekk og bygge opp nødvendig militærrelatert kunnskap og teknologikompetanse. Instituttets evne til å bidra i internasjonal sammenheng vil også bli berørt.

Størrelsen på oppdragsinntekter i horisontal samhandel

Omfanget av de behovsrettede strategiske oppdragene som skal sikre sammenheng mellom de overordnede prioriteringene for Forsvaret og instituttets forskning bør også ha en rimelig stabilitet over tid. Årlige variasjoner i oppdragsmengden vil nødvendigvis måtte forekomme, men det bør likevel legges en finansiell ramme for å sikre langsiktighet og en viss forutsigbarhet også knyttet til oppdragsinntektene. Denne bør ligge på om lag 1/3 av instituttets omsetning. I 2003 forventes strategiske oppdrag å utgjøre 165 mill kroner.

Oppdrag knyttet til materiellprogrammer, operative funksjoner og driftsfunksjoner

Denne typen oppdrag overfor Forsvaret (inkl FLO, FO/E og FOHK), FD og sivile oppdragsgivere utgjør i dag om lag 1/3 av instituttets totale omsetning.

Instituttets finansielle grunnlag

En tilnærmet tredeling av instituttets finansielle grunnlag, i en relativt stabil basisbevilgning, en relativt stabil finansiering av behovsrettede strategiske oppdrag, og mer kortsiktige drifts- og materiellrelaterte oppdrag anses som gunstig i lys av instituttets antatte rolle og faglige innretning.

Modell for oppdragsfinansiering og samhandel

Den godt etablerte samhandlingen mellom instituttet og FO/Fellesstaben bør videreføres gjennom planelementene i det nye FD. Det opprettes kontaktpunkt i FD for tildeling av FoU-midler til behovsrettede strategiske oppdrag, andre oppdrag i samhandel og forvaltningsoppdrag med departementet. Det vil også være behov for kontaktpunkt for samhandel med FST. Videre vil FLO være en viktig oppdragsgiver hvor samhandlingen vil foregå i egnede fora. Andre statlige organer, norsk industri og internasjonale parter kan tilsvare ca. 10% av instituttets samlede omsetning.

Basisbevilgningens betydning for opprettholdelse av kompetansegrunnlag

FFI må besitte en bred teknologisk basiskompetanse som skal utgjøre grunnlaget for instituttets virksomhet. Instituttet må ha evne til å kunne ta opp nye problemstillinger og gi uttalelse på kort varsel, men særlig konsentrasjon rundt definerte satsningsområder (kunnskapstårn) må vektlegges. Som en forutsetning for å kunne gjennomføre spesifikke forskningsoppdrag og analyser må grunnleggende forskerkompetanse etableres og vedlikeholdes, og en viss akademisk forskning er også nødvendig for å kunne være en moderne forskningsinstitusjon på høyt nivå.

Etablering og vedlikehold av forskerkompetanse er en investering for fremtiden, og det er vesentlig å opprettholde kompetanse også innenfor områder som ikke gir umiddelbare resultater for Forsvaret. Dette forutsetter at instituttets basisbevilgning er på et nivå som sikrer både langsiktighet og fleksibilitet i evnen til å påta seg oppdrag for Forsvaret.

FORDELINGSLISTE

FFIN

Dato: 8. mai 2003

RAPPORTTYPE (KRYSS AV)		RAPPORT NR.	REFERANSE	RAPPORTENS DATO	
☒ RAPP	☐ NOTAT	☐ RR	2003/01802	FFIN/910011/201.2	8. mai 2003
RAPPORTENS BESKYTTELSESGRAD			ANTALL TRYKTE UTSTEDT	ANTALL SIDER	
UGRADERT			33	17	
RAPPORTENS TITTEL			FORFATTER(E)		
FFI - VURDERING AV OMFANG OG VIRKSOMHET - FASE 3 FINANSIERING			SKJERVOLD Jon, LÜBECK Beate		
FORDELING GODKJENT AV			FORDELING GODKJENT AV AVDELINGSSJEF:		
Henry Kjell Johansen			Henry Kjell Johansen		

EKSTERN FORDELING

INTERN FORDELING

ANTALL	EKS NR	TIL	ANTALL	EKS NR	TIL
1		Forsvarsdepartementet	9		FFI-Bibl
1		V/ Beate Lübeck	1		FFI-ledelse
1		V/ Asle Soldal	1		FFIE
1		Forsvarets overkommando/FST	1		FFISYS
1		V/ Rolf Magne Stein	1		FFIBM
			2		FFIN
			1		Forfattereksemplar(er)
			12		Restopplag til Biblioteket
					Elektronisk fordeling:
					FFI-veven
					Paul Narum (pna)
					Jon Skjervold (jes)
					Henry Kjell Johansen (hkj)
					Johnny Bardal (jba)
					Ragnvald H Solstrand (rhs)
					Jan Ivar Botnan (jib)
					Håkon Ljøgdø (jhl)
					Stian Løvold (stl)
					Torleiv Maseng (tma)
					Vidar S Andersen (vsa)
					Bjarne Haugstad (bjh)
					Bjørn Arne Johnsen (baj)
					Nils Størkersen (njs)
					Elling Tveit (etv)
					Jarl Johnsen (jkj)
					Stein Grinaker (sgr)
					Tor Knudsen (tkn)
					Bente Erik Bakken (beb)
					Jan Erik Torp (jeg)
					Espen Skjelland (esd)

Benytt ny side om nødvendig.